

From: Øistein Schmidt Galaaen <galaaen@norwea.no>
Sent: 28. august 2018 10:25
To: Svein Grotli Skogen; Snorre Stener; Pernille Lund Hoel
Cc: Øyvind Isachsen; Bjerkestrand Erlend
Subject: Takk for møte i går - presentasjon

Hei alle,

Takk for det vi synes var et veldig godt møte om nasjonal ramme i går.

Om vi som dere antydte kunne få tilgang til en vasket utgave av presentasjonen ville vi satt stor pris på det – det var en veldig nyttig oversikt over problemstillinger og hovedfunn!

Tillater meg å oppsummere våre hovedinntrykk fra møtene og fra rapportlesningen litt stikkordsmessig her:

- Fagrapportene utgjør et godt og grundig arbeid som vil være nyttig for bransje, opinion og beslutningstagere også utover bidraget til identifisere de beste vindkraftområdene i Norge.
- Å omsette funn fra rapportene til vurderinger av hvilke arealer som skal inngå i de beste områdene for vindkraft blir en svært viktig, og krevende øvelse.
- Vi mener det vil være fornuftig å etablere noen overordnede prinsipper for hvordan kunnskap skal påvirke hvilke arealer som inngår, dette vil også lette oppdateringer av rammen.
- Forståelsen og etterprøvbareheten vil styrkes ved at disse vurderingene av areal som er inkludert/ekskludert gjøres eksplisitt i en sluttrapport el.l.
- Spesifikt mener vi at:
 - *Avbøtende tiltak:* man bør vektlegge muligheten for avbøtende tiltak – mulige konflikter med godt potensial for avbøtende tiltak bør i utgangspunktet ikke medføre at areal utgår. I stedet kan man skriftlig og/eller på kart indikere at dette må påregnes å bli sentralt i konsesjonsprosessen. Dette vil tydeliggjøre at hensyn skal tas, og at det potensielt representerer en risiko for at endelig konsesjon ikke oppnås.
 - *Usikre årsakssammenhenger:* Det er varierende grad av sikkerhet knyttet til årsakssammenhenger mellom vindkraft og negative miljøvirkninger. I tilfeller der denne usikkerheten er stor, eller beror på prosjektspesifikke forhold, bør det ikke medføre arealeksklusjon nå, men det kan med fordel pekes frem til at det aktuelle forholdet skal behandles grundig i konsesjonsprosessen.
 - *Manglende kunnskapsgrunnlag:* Som det påpekes er det varierende grad av kunnskap og kartlegging for temaer og for temaer innenfor enkelte analyseområder. Et eksempel er kommuners grad av kartlegging og verdsetting av friluftsområder. I mange tilfeller mener vi dette taler for å sikre at temaene vurderes nøye i konsesjonsprosessen, snarere enn å ekskludere areal nå.
 - *Miljøfaglige kriterier:* Det vil i tillegg utvilsomt finnes utarbeides gode miljøfaglige prinsipper eller kriterier for å sikre gode og konsistente avgjørelser når det gjelder areal som ekskluderes/inkluderes. Her har Miljødirektoratet åpenbart stor ekspertise. Tydelig kommunikasjon av disse vil som sagt etter vårt syn styrke bransjens og samfunnets forståelse av vurderingene som er gjort.
- En slik tilnærming vil etter vårt syn være i tråd med «føre var»-prinsippet som nedfelt i bl.a. naturmangfoldloven, fordi det nødvendige kunnskapsgrunnlaget kan sikres i den ordinære konsesjonsprosessen. Det er i alle fall ikke gitt at dette er mulig eller hensiktsmessig å skaffe til veie tilstrekkelig kunnskap innenfor arbeidet med nasjonal ramme.

- Overordnet mener vi som vi diskuterte det er en svakhet ved prosessen at departementene ikke har fastsatt dimensjonerende produksjonstall eller tidsperspektiv for rammen. Den må derfor etter vårt syn dimensjoneres for relativt store arealer. Mange hensyn er allerede tatt gjennom harde og myke eksklusjoner, og som nevnt er det gode muligheter til å allerede nå legge «føringer» på fremtidige konsesjonsprosesser for å sikre at miljøhensyn tas grundig der.

Takk igjen for møtet – vi diskuterer gjerne nærmere med dere gjennom prosessen.

Med vennlig hilsen / Best regards

Dir. Øistein Schmidt Galaaen

Norwea

galaaen@norwea.no / +47 918 444 89

www.norwea.no